

SISTEMUL ARMONIZAT DE DESCRIERE ȘI CODIFICARE A MĂRFURILOR CA FACTOR DETERMINANT ÎN FACILITAREA ȘI DEZVOLTAREA COMERȚULUI EXTERN

Pavel ȚURCAN,

magistru în drept, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept

SUMMARY

The range of products manufactured and marketed lists tens of thousands of various types and varieties of goods. Every year their number is growing, driven by renewed progress extends the range of textiles and apparel and footwear products, with the development of science and technology appear in new products that require sophisticated production, new types of materials created in industry cleaning.

Due to the difficulties caused by the use of different classification principles in international commodity classifications, there was need for a single international classifier that could be used by all countries, the registration of participants in foreign economic relations import-export operations at customs. This was developed "The Harmonized Commodity Description and Coding".

Key words: Harmonized system, nomenclature of goods, subheadings, trade intonation, mobile goods, code number, Harmonized System Nomenclature

REZUMAT

Gama de produse fabricate și comercializate enumeră zeci de mii de cele mai diverse tipuri și varietăți de mărfuri. În fiecare an, numărul lor este în creștere, sub influența progresului se extinde și se reînnoiește gama textilelor și produselor de îmbrăcăminte și încălțăminte, odată cu dezvoltarea științei și tehnicii apar produse noi care necesită sisteme complicate de producere, noi tipuri de materiale create în industria chimică.

Dificultățile cauzate de utilizarea diferitor principii de clasificare în nomenclatoarele de mărfuri internaționale au creat necesitatea elaborării unui clasificator internațional unic, care ar putea fi utilizat de toate țările la înregistrarea participanților la relațiile economice externe ai operațiunilor de import-export la vamă. Astfel, a fost elaborat „Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor”.

Cuvinte-cheie: sistem armonizat, nomenclator al mărfurilor, subpoziții, comerț internațional, mărfuri mobile, cod numeric, nomenclatura sistemului armonizat

Introducere. Dificultățile cauzate de utilizarea diferitor principii de clasificare în nomenclatoarele de mărfuri internaționale au creat necesitatea elaborării unui clasificator internațional unic, care ar putea fi utilizat de toate țările la înregistrarea participanților la relațiile economice externe ai operațiunilor de import-export la vamă. În prezenta cercetare s-a pus sarcina stabilirii rolului acestui clasificator, ce ar permite efectuarea analizei comerțului extern pentru produse individuale, grupuri de mărfuri și poziții.

Actualitatea temei studiate rezidă în faptul că gama de produse fabricate și comercializate enumeră zeci de mii de cele mai diverse tipuri și varietăți de mărfuri, iar în fiecare an numărul lor este în creștere, sub influența modei se extinde și se reînnoiește gama textile-

lor și produselor de îmbrăcăminte și încălțăminte. În acest sens, Sistemul armonizat a devenit principiul compatibilității datelor naționale și celor internaționale privind comerțul exterior al unei țări.

Prezentul aspect este puțin cercetat în literatura de specialitate, iar puținele studii analitice și statistice nu oferă soluții pentru problemele ce derivă din Sistemul armonizat, pentru descrierea mărfurilor, locului lor presupus în nomenclator, codului marfar și notelor nomenclatorului.

Scopul și sarcinile cercetării derivă din interesul pentru clasificarea mărfurilor, care a prezentat interes încă din timpuri îndepărtate. La început, acest interes era legat de dorința autorităților de a percepe taxe asupra mărfurilor de import sau export, iar mai târziu este legat de necesitatea de a stabili volumul

acestor mărfuri, chiar dacă erau scutite de taxe. Procesul elaborării unui nomenclator comun destinat facilitării comerțului internațional durează mai bine de o sută de ani, pe parcursul cărora au fost elaborate sisteme de clasificare utilizate atât în scopuri tarifare, cât și în scopuri statistice.

Rezultate și discuții. Gama de produse fabricate și comercializate enumeră zeci de mii de cele mai diverse tipuri și varietăți de mărfuri. În fiecare an, numărul lor este în creștere, sub influența modei se extinde și se reînnoiește gama textilelor și produselor de îmbrăcăminte și încălțăminte, odată cu dezvoltarea științei și tehnicii apar produse noi, complicate din punct de vedere tehnic, noi tipuri de materiale create în industria chimică.

În prezent, sistemul de clasificare a mărfurilor destinate comerțului

internațional se dezvoltă sub două direcții principale: intensificarea rolului Sistemului armonizat drept fundament internațional pentru clasificarea mărfurilor și dezvoltarea sistemelor naționale de clasificare a mărfurilor la nivelul unei țări luate în parte sau grupuri de țări.

Din cauza diferitor principii de clasificare existente în nomenclatoarele de mărfuri internaționale, a apărut necesitatea elaborării unui clasificator internațional unic pentru toate țările la înregistrarea participanților la operațiunile de import-export.

Astfel, Belgia prezintă, între anii 1831 și 1854, statisticile comerțului său exterior pe trei grupe: materii prime, produse consumabile în starea lor naturală și articole manufacturate [5 p. 183].

Nomenclatorul utilizat de Austro-Ungaria, în tariful său din 1892, se baza pe o schemă de clasificare asemănătoare celei folosite mai târziu de Nomenclatura statistică de la Bruxelles din 1913 și de proiectul Nomenclaturii vamale din 1931 a Asociației Națiunilor Unite.

În perioada 1851-1908 s-au desfășurat un șir de congrese economice care aveau drept scop elaborarea unui nomenclator unic. Primul congres, organizat la Bruxelles în 1853, a optat pentru Nomenclatorul tarifar internațional uniform ca bază pentru nomenclatura statistică internațională.

Următoarele congrese au fost desfășurate la Haga în 1869, la Petersburg în 1872 și la Budapesta în 1876. Pentru a coordona activitatea acestor congrese, în 1885 a fost fondat Institutul Internațional de Statistică.

La 31 decembrie 1913, la Bruxelles, a fost adoptată pentru prima dată, sub forma unei Convenții, o nomenclatură statistică internațională uniformă, care a fost semnată de 29 de țări [3 p. 189].

După celui de-al Doilea Război

Mondial s-a început o nouă etapă în dezvoltarea relațiilor economice internaționale. Colaborarea statelor în domeniul vamal s-a dezvoltat sub egida Organizației Națiunilor Unite. Astfel, în 1947 a fost semnat Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT), iar la 15 decembrie 1950 este creat Consiliul de Cooperare Vamală (CCV).

Odată cu convenția de creare a CCV a fost semnată și Convenția cu privire la Nomenclatura pentru clasificarea mărfurilor în tarifele vamale, care a intrat în vigoare la 11 septembrie 1959, fiind cunoscută sub numele de „Nomenclatura de la Bruxelles”.

La sfârșitul anilor '60 ai sec. XX, participanții la comerțul internațional au simțit necesitatea de a raționaliza și a armoniza datele ce apăreau în documentele referitoare la comerțul extern și, în special, de a concorda descrierea și codificarea mărfurilor din diferite țări, a unităților de măsură, a modalităților de transport, a condițiilor de transport specifice anumitor mărfuri și, în primul rând, a mărfurilor comercializate. În realitate, în pofida existenței nomenclaturilor internaționale unice în scopuri statistice și tarifare, din diferite motive, aceeași marfă într-o singură operațiune comercială internațională putea fi clasificată de 17 ori sub diferite poziții până ajungea la consumatorul final. Această stare de lucruri, evident, ridica considerabil prețul mărfii, în așa fel aducând prejudicii atât consumatorilor, cât și producătorilor.

Dezvoltarea mijloacelor tehnice de prelucrare și transmitere automată a datelor a soluționat problema menționată, dar numai în cazul în care pentru identificarea mărfurilor este utilizat un cod unic, recunoscut la nivel internațional.

La începutul anilor '70, Consiliul de Cooperare Vamală a luat decizia de a înființa un grup de lucru care

ar studia posibilitățile de elaborare a unui sistem internațional unic de clasificare a mărfurilor, pentru a facilita, pe termen lung, operațiunile de comerț exterior, care urmă să răspundă simultan necesităților principale ale autorităților vamale, ale statisticilor, transportatorilor și producătorilor, mai târziu denumit „Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor”.

Elaborarea Sistemului armonizat a început în 1973 și a durat aproximativ 10 ani. La elaborarea lui a trebuit să se țină cont de nomenclaturile și sistemele de descriere a mărfurilor și urma ca Sistemul să devină util pentru scopuri atât vamale, cât și statistice.

Grupul de lucru a tins spre faptul ca clasificarea elaborată, pe de o parte, să cuprindă detaliat mărfurile aflate în circuitul internațional, iar pe de altă parte, descrierea și codificarea mărfurilor din clasificator să reflecte tehnologia de producție. În așa mod, încă de la etapa elaborării, Sistemul armonizat a fost conceput ca un nomenclator marfar multifuncțional, care să răspundă în același timp necesităților organelor vamale și fiscale, fiind construit pe principiul legăturilor maxime între comerțul exterior și statisticile producției în diferite țări.

Unul dintre principiile de bază ale Sistemului armonizat a devenit *principiul compatibilității datelor naționale și internaționale* asupra comerțului exterior al unei țări.

Pentru toată durata de elaborare a Sistemului s-a constituit un organism internațional, care a cuprins reprezentanți ai mai multor organizații, a ținut seama de toate interesele și care a propus măsurile necesare pentru punerea în aplicare a Sistemului armonizat. Comitetul Sistemului armonizat, care a fost creat de Consiliu pentru elaborarea sistemului, a trebuit să fie reprezentativ, pentru a răspunde nevoilor tuturor celor interesați în dome-

niu: vamă, statistică, transportator. În componența Comitetului Sistemului armonizat erau reprezentanți ai serviciului vamal al diferitor state, precum și reprezentanți ai mai multor organizații naționale și internaționale. În total, în componența Comitetului Sistemului armonizat și grupului său de lucru au participat reprezentanți ai 60 de țări și peste 20 de reprezentanți ai organizațiilor naționale și internaționale prin prezentarea de propuneri, observații și comentarii.

În conformitate cu principiile de bază, stabilite de grupul de lucru al Comitetului Sistemului armonizat, Sistemul urma să fie elaborat în baza clasificărilor reciproce: Nomenclurii Consiliului de Cooperare Vamală (NCCD) și Clasificării-tip pentru Comerțul Internațional (CTCI). S-a ținut cont și de alte sisteme de clasificare, dintre care: nomenclaturile tarifare sau statistice, unele având ca bază NCCD (tariful vamal japonez, nomenclatura tarifară pentru asociația latino-americană și nomenclatura liberului schimb), Nomenclatura de mărfuri pentru statistica comerțului exterior a Comunității Europene și a comerțului exterior între statele sale membre, nomenclaturi cu caracter original, cum a fost tariful vamal al SUA, Nomenclatura uniformă a mărfurilor Uniunii Internaționale a Căilor Ferate, a Uniunii Internaționale de Transport Aerian, tarifele pentru cheltuielile Asociației liniilor de navigație transatlantică a indiciilor occidentale.

În iunie 1983, Consiliul de Cooperare Vamală practic a finalizat activitățile de pregătire pentru elaborarea Sistemului armonizat. Paralel cu elaborarea acestuia, s-a pregătit textul Convenției privind aplicarea lui. La sesiunile 61/62 din iunie 1983, Consiliul de Cooperare Vamală a aprobat varianta finală a proiectului Convenției

Internaționale cu privire la Sistemul Armonizat de Descriere și Codificare a Mărfurilor și a dispus semnarea convenției.

Inițial, Consiliul de Cooperare Vamală intenționa să pună în vigoare convenția la 01.01.1985. Însă impedimente de ordin administrativ și negocierile cu privire la problemele de aplicare a art. XXVIII din GATT, dictate de necesitatea transferării tarifelor la Sistemul armonizat, au amânat termenul. Noua dată de intrare în vigoare a Convenției a fost stabilită pentru 01.01.1988.

Pentru asigurarea îndeplinirii acestui scop, Consiliul de Cooperare Vamală, în iunie 1986, la sesiunile 67/68, a aprobat Protocolul modificărilor Convenției Sistemului armonizat, unde era prevăzut că pentru intrarea în vigoare a Convenției este necesar un număr anumit de state care s-o semneze. Când s-a ajuns la numărul necesar de state (în iunie 1986 – 17 la număr), Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1988.

La elaborarea Sistemului armonizat, grupul de lucru s-a condus de două principii de bază privind selectarea mărfurilor în grupe, și anume: marfa trebuie să aibă un semn distinctiv independent și să prezinte interes cel puțin pentru câteva țări. În acest sens au fost utilizate datele statistice internaționale și naționale cu privire la comerțul extern al diferitor țări.

Fiecare țară ce a luat parte la elaborarea Sistemului armonizat avea posibilitatea să introducă propunerile sale referitor la descrierea mărfurilor, la locul lor presupus în nomenclator, la codul marfar și notele nomenclatorului. Propunerile parvenite de la diferite țări au fost discutate ulterior de grupurile de experți și transmise grupului de lucru. Problema de atribuire a mărfii la o grupă sau alta și de atribuire a

codului numeric era rezolvată prin votarea cu simpla majoritate.

În Sistemul armonizat sînt clasificate orice mărfuri mobile, avînd o formă materială, care trec peste frontiera a două sau mai multe țări, fiind grupate într-un număr de diviziuni; grupe, subgrupe, poziții și subpoziții [7, p. 99].

Părțile contractante la Convenția [2] elaborată sub coordonarea Consiliului de Cooperare Vamală au încheiat această convenție urmărind:

- facilitarea comerțului internațional;

- simplificarea procedurii privind culegerea, compararea și analiza datelor statistice;

- reducerea cheltuielilor dictate de necesitatea de a atribui mărfurilor o altă denumire, o nouă clasificare și o nouă codificare;

- evoluția tehnicilor și a structurilor comerțului internațional (acest fapt a dispus modificări importante în Convenția privind Nomenclatura pentru clasificarea mărfurilor în tarifele vamale, încheiată la Bruxelles la 15 decembrie 1950);

- considerarea gradului de detalieri, cerut în scopuri tarifare și statistice, care îl depășește cu mult pe cel oferit de nomenclatura anexată la convenția de mai sus;

- Sistemul armonizat ca fiind unul destinat utilizării pentru stabilirea tarifelor și pentru statisticile aferente diferitor moduri de transportare a mărfurilor;

- Sistemul armonizat care vine să favorizeze stabilirea unei corelații cît mai strînse între statisticile comerciale de import și de export, pe de o parte, și de statisticile de producție, pe de altă parte.

Conform textului Convenției, Sistemul armonizat este parte componentă a acesteia. Prin *Sistemul armonizat* se înțeleg reguli internaționale de clasificare și informații statistice asupra mărfurilor destinate comerțului extern.

Acesta include Nomenclatura Sistemului armonizat, reguli generale pentru interpretarea acestuia.

Textul convenției corespunde principiilor de bază ale dreptului internațional și ONU: aplicarea benevolă, nepermiterea implicării în dreptul intern, recunoașterea întîietății dreptului la soluționarea litigiilor.

În art. 1 din Convenția menționată sînt definite următoarele noțiuni:

- prin *Sistem armonizat de denumire și codificare a mărfurilor* se înțelege nomenclatura ce cuprinde pozițiile, subpozițiile și codurile numerice aferente, notele de secțiuni, capitole și subpoziții, precum și regulile generale de interpretare a Sistemului armonizat, cuprinse în anexa la această convenție,

- prin *nomenclatură tarifară* înțelegem nomenclatura stabilită în conformitate cu legislația părții contractante pentru încasarea taxelor vamale de import,

- prin *nomenclaturi statistice* se înțeleg nomenclaturile mărfurilor, elaborate de partea contractantă, pentru culegerea datelor necesare întocmirii statisticilor comerciale de import și de export.

Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor este o codificare vamală adoptată, conform Convenției menționate, de majoritatea participanților la comerțul mondial (cuprinde 90% din mărfurile aflate în circuitul comercial internațional) [6, p. 195]. Se poate de menționat că acesta este o nomenclatură structurată, conținînd o serie de poziții tarifare de 4 cifre, care sînt, în majoritatea cazurilor, subdivizate în subpoziții de 5 sau 6 cifre. În cadrul Sistemului armonizat, produsele sînt clasificate în 1241 de poziții, acestea fiind distribuite în 5019 subpoziții, care sînt grupate în 99 de capitole, repartizate în 21 de secțiuni. Pozițiile și subpozițiile sînt identificate prin

numere, la care primele două cifre reprezintă capitolul, iar următoarele două cifre – poziția în cadrul capitolului. Următoarele două cifre delimitează subpozițiile în cadrul pozițiilor.

Sistemul armonizat este o nomenclatură polivalentă pe 6 cifre și o nomenclatură structurată bazată pe o serie de poziții pe 4 cifre subdivizate [4, p. 18]. Este vorba de două tratări diferite ale aceluiași sistem care, pe de o parte, creează un anumit număr de poziții de 4 cifre ce acoperă regrupări particulare de subpoziții determinate de un număr de subdiviziuni, iar pe de altă parte, permite subdivizarea pozițiilor de 4 cifre deja acceptate, în vederea obținerii de subpoziții necesare la un nivel mai detaliat.

Ca nomenclatură polivalentă pe 6 cifre exclusiv numerică, Sistemul armonizat este conceput pentru a clasa mărfurile transportabile, chiar dacă aceste mărfuri nu fac obiectul schimburilor comerciale. Prin natura lor, cele 5019 grupe sau categorii de mărfuri pot fi utilizate în diferite scopuri, ceea ce conferă nomenclaturii un caracter polivalent.

Ca nomenclatură structurată, în scopul clasificării tarifare, Sistemul armonizat constituie o structură logic compusă din 1241 de poziții regrupate în 99 de capitole, acestea din urmă fiind grupate în 21 de secțiuni.

Ca instrument de valoare, o clasificare este concepută numai atunci cînd clasează mărfurile, într-o manieră simplă și precisă, la o singură poziție sau subpoziție din această clasificare. Clasificarea trebuie să conțină reguli ce ar permite alegerea unei poziții sau subpoziții, după ce au fost înlăturate toate celelalte poziții la care se putea clasifica marfa respectivă. Conținutul Sistemului armonizat cuprinde reguli ce stabilesc principiile pe care se bazează nomenclatura și care

stabilesc reguli generale pentru o interpretare uniformă.

Reguli generale interpretative sînt șase la număr. În baza regulii generale interpretative nr. 1, care este regula fundamentală, clasificarea mărfurilor este legal determinată după termenii pozițiilor și notelor secțiunilor și capitolelor. Regula 2a lărgeste cuprinsul pozițiilor care se referă la un articol determinat, în așa fel încît să acopere chiar și articolul incomplet sau nefinit. Regula 2b extinde pozițiile care menționează o singură materie determinată sau produse compuse dintr-o singură materie determinată, orice produs compus din mai multe materii se clasează conform regulii 3. Regula 3 enumeră principiile de clasificare aplicabile mărfurilor care pot fi clasificate la două sau mai multe poziții. Conform regulii 3a, mărfurile se clasifică la poziția cea mai specifică, iar conform regulii 3b – se aplica produselor amestecate sau celor compuse din materii diferite. Regula 3c se aplică atunci cînd regulile 3a și 3b nu permit efectuarea încadrării, marfa se încadrează la poziția cu numărul cel mai mare dintre pozițiile care pot fi luate în considerație. Regula 4 privește mărfurile ce nu pot fi încadrate conform regulilor precedente, reieșind din nouitatea lor, la poziția articolelor celor mai asemănătoare. Regula 5 încadrează diferite categorii de cutii, huse, ambalaje la poziția la care sînt încadrate articolele cărora le sînt destinate, cînd în mod normal se vînd împreună. În final, regula 6 prevede că încadrarea produselor în subpozițiile unei poziții trebuie să se facă în mod asemănător cu aceleași principii care sînt aplicabile la încadrarea în pozițiile de 4 cifre.

Regulile interpretative prevăd în mod clar că încadrarea mărfurilor în Sistemul armonizat urmează să se efectueze în etapele stabilite: încadrarea într-o poziție de 4 ci-

fre, într-o subpoziție cu o liniuță a acestei poziții și în subpoziții cu 6 cifre definite.

Concluzii. Odată cu aderarea unui stat la Convenție, ea se obligă să elaboreze Tariful vamal și nomenclatura statistică în conformitate cu Sistemul armonizat. Statul dat își asumă obligația ca la elaborarea nomenclaturilor sale tarifare și statistice să folosească toate pozițiile și subpozițiile Sistemului armonizat, fără completări și modificări, precum și codurile numerice aferente, să aplice regulile generale pentru interpretarea Sistemului armonizat și să respecte ordinea de numerotare a Sistemului armonizat. Fiecare parte contractantă va face publică statistica comercială de import și de export, în conformitate cu codurile de șase cifre ale Sistemului armonizat.

Totodată, prevederile art. 4 din Convenție dau posibilitatea aplicării parțiale a Sistemului armonizat de către țările în curs de dezvoltare, reieșind din cerințele comerțului internațional sau în funcție de capacitățile sale administrative. Unica condiție este ca statul care aplică Sistemul armonizat parțial să se oblighe să depună toate eforturile pentru aplicarea întregului Sistem armonizat într-o perioadă de cinci ani de la data intrării în vigoare. În caz de necesitate, țările în curs de dezvoltare pot solicita ajutor țărilor dezvoltate, care vor acorda asistență tehnică, pregătirea personalului, transpunerea nomenclaturilor la Sistemul armonizat.

În baza art. 6 din Convenție, se formează Comitetul Sistemului armonizat, care include reprezentanți ai fiecărei părți contractante având dreptul la un singur vot, care se întrunesc de două ori pe an. Funcțiile principale sînt: să propună proiecte de amendamente la convenție, reieșind din necesitățile utilizatorilor sau din evoluția tehnicilor și structurilor comerțului

internațional; să pregătească note explicative, să formuleze recomandări care să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a Sistemului armonizat; să culeagă și să distribuie informații cu privire la aplicarea acestuia; să furnizeze informații sau recomandări privind orice problemă de clasificare a mărfurilor; să prezinte rapoarte cu privire la activitatea sa.

Rolul Consiliului este de a examina propunerile pentru amendarea convenției, pregătite de Comitetul Sistemului armonizat, a aviza notele explicative, avizele de clasificare și orice alte interpretări ale Sistemului armonizat.

O prevedere importantă a Convenției se referă la drepturile vamale, prin care se menționează că părțile contractante prin această convenție nu își asumă nicio obligație referitoare la nivelul taxelor vamale.

În prezent practic toate nomenclatoarele statistice din lume se bazează pe Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor. Republica Moldova a aderat la această Convenție în 2004 [1]. Astfel, comunitatea internațională a făcut încă un pas spre eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a mărfurilor.

Recenzent:

T. CIOBANU,

doctor în drept, conf. univ.

Referințe bibliografice

1. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 112 din 22.04.2004 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională privind Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 077 din 14.05.2004.

2. Convenția Internațională privind Sistemul Armonizat de descriere

și Codificare a Mărfurilor, încheiată la Bruxelles la data de 14 iunie 1983.

3. Moldovan A. T. Drept vamal. București: Editura C. H. Beck, 2006.

4. Dragnea E., Ioniță N. Reglementări vamale, nomenclatură, origine, valoare. Oradea, 1994.

5. Caraiani Gh., Diaconu G.Ș. Tehnici vamale de facilitare a comerțului internațional. București: Lumina Lex, 2003.

6. Erhan I., Cârnaț T. Drept vamal comunitar. Chișinău: Print-Caro SRL, 2011.

7. Капранов А.В. Основы таможенного дела. Курс лекций, выпуск 3. Таможенный оформление. Таможенный контроль, Нижний Новгород: Издательство Волжской государственной академии водного транспорта, 1999.